

CSIKI LAPOK

POLITIKAI HETILAP

ÉS CSIKVÁRMEGYE HIVATALOS KÖZLÖNYE.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: György Jakab M. utóda könyvkereskedése, horá a lap-szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések s előzetési díjak is küldendők.</p>	<p>Megjelentik a lap Minden Szerdán. Kéziratok nem adhatók vissza.</p>	<p>FELŐL SZERKESZTŐ: Dr. FEJÉR ANTAL, UDVAR.</p>	<p>Nyitótéri czikketek soranként 40 fillérről közzétettek. Egyes lap ára 20 fillér.</p>	<p>Előfizetési ár: Égész évre 8 kor. (Kalföldre) 12 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Hirdetési díjak a legelőszóban számíttatnak</p>
---	---	---	---	---

Ohajtásaink.

Midőn Dániel volt kereskedelmiügyi miniszter székét odahagyani készült és utódján Hegedűs Sándort kezdték emlegetni, az ország egész szíve megmozdult, de különösen a kereskedelmi és ipari körök vezér emberei a legnagyobb örömmel fogadták a hírt a midőn U Felcsége Hegedűs Sándort miniszterré tényleg kinevezték, ezen magas kinevezés mindenfelé a legnagyobb meglepetést kellette és méltán, hiszen Hegedűs Sándornak egész multja, az ország érdekében kifejtett óriási munkássága, a nemzet gazdaság terén való kiváló tudása és bő ismeretét párosulva vas akaratával és kiváló személyes tulajdonaival mind megannyi garanciát és biztosítékot nyújtottak az iránt, hogy Hegedűs Sándor minisztersége hazánk kereskedelmének és iparjának szokatlan fellendülését fogja maga után vonni.

De különösen jól eső örömmel érintett bennünket erélyrejezték a kivált minik székelyeket ezen kinevezés, mert már régebb időtől fogva tapasztalatokat és meggyőződést szerzettünk az iránt, hogy ezen ország résznek legelőszóval ellanyagolt érdekei csak akkor vétettek minni figyelembe, ha egyik vagy másik miniszter székbe erdélyi ember kerül. Ez könnyen meg is magyarázható, hiszen a mi szegényes állapotainkat különösen a közgazdasági terén az Erdélyből származott férfiak ismerik legjobban a szintén ezek tudják leginkább feltalálni azokat az eszközöket, melyekkel bajainkon segíteni és sérelmeinket megorvosolni lehet.

Úszintén bevalljuk, hogy mi innen a legnagyobb reményekkel és törlhetetlen bizalommal tekintettünk a Hegedűs Sándor minisztersége elé, már előre is és most midőn az ő következtetés és hatalmas munkálkodásait egész nagygyágában kibontakosni látjuk, teljes meglepéssel

konstatáljuk, hogy reményeinkben egyáltalán nem csalatkoztunk és azok megvalósulásában rendületlenül hiszünk.

Okot és alapot szolgáltat erre nekünk a kegyelmes Urnak legközelebbi székelyföldi körutja, melynek alkalmával személyesen igyekezett meggyőződést szerezni a székely vármegyéknek a kereskedelem és ipar terén való elmaradottságáról s egyben azon eszközökről is, melyekkel a székely vármegyék nyomorúságos közgazdasági állapotain segíteni lehet.

A miniszter látogatásának reánk nézve kedvező eredménye nyomban megnyilatkozott azon magas leírásban, melyet a miniszter ut látogatása után a székely iparkamarához intézett s melylyel most e helyen egy kissé részletesebben akarunk foglalkozni.

Maga a kegyelmes Ur elismeri: *hogy a Székelyföldön és különösen annak városaiban mily rendkívül sok a teendő ipari terén, akár a gyári, akár a kézmű, akár pedig a házi ipart tekintjük is.*

Mi ehhez a legnagyobb tisztelettel hozzá járulunk, de annyit még is bátrán vagyunk hozzá tenni, hogy a teendők sokasága a székely vármegyék közül talán egyikben sem akkora, mint épen itt nálunk Csikvármegyében. Mert míg a többi székely vármegyék a kedvezőbb és szencencelebb telvős következtében némi tekintetben egyik, másik téren előre haladtak, addig mi itt Csikvármegyében a nélkül közlekedési viszonyok miatt teljesen elszigetelve, segítséget és támogatást sehonnan sem kapva, egészen vissza maradtunk, pedig nálunk is vannak *egészséges és fejlődés képes kezdeményezések, melyek jóakaratu istápolás révén a Székelyföld közgazdasági viszonyainak fontos tényezőivé lehetnek.*

Azonban, hogy ez megtörténhesék, arra okvetlen és feltétlenül szükség van a felülről való támogatás és istápolás.

Daczára annak, hogy ezeknek a legközelebbi jövőben való bekövetkezésében kételkedni semmi okunk sincs, még is nem tartjuk feleslegesnek némely sürgős szikszégeinkről jelen alkalommal megemlékezni.

Elő sorban kérelmeztük vasutunk kiépítését, mely vármegyénket alkalmasabban módon fogja a világ forgalomban beilleszteni s mely vármegyénk egyik részének, Gyergyónak immár elhalasztatlan életvitelszükséglete.

A fa és fénypár, timár ipar, asztalos ipar, melyeknek a Székelyföldön — a magas leírát szerint — *erős talaja van, kétségkívül kellő talajra találunk itt nálunk Csikvármegyében is.*

Feldolgozandó anyagunk bővön van, van szivós természetű, kiváló kéztlyegséggel rendelkező iparra termelt népünk, vannak alkalmas központjaink, nevezetesen: *Csik-Szereda, Gyergyó-Sztmiklós, Ditró, Csik-Szepviz, Csik-Szentmárton* s most már oly intézkedéseket kérünk, melyek hasonló viszonyok között már beváltak és eredményre vezettek.

Ezek közé számíjuk mi az *ipari szakiskolákat*, melyek a többi székely vármegyékben már régebb idő óta felállítva, igen szép eredménnyel működnek. Erősen csodálkozunk rajta, hogy e tekintetben a magas kormányzat még ez ideig n mi vármegyénkre nem terjedt ki a figyelme, pedig megvagyunk győződve arról, hogy egy *faipari és egy kő- és agyagipari szakiskolának* felállítására itt nálunk is meghozná a kívánt és ohajtott eredményt.

Hisszük és reméljük, hogy a kereskedelmi miniszter ur ó nagyfelméltósága ezen sérelmünket a legközelebbi jövőben orvosolni fogja egy *faipari, esetleg egy-egy kő- és agyagipari szakiskolának* felállításával.

Mi is megvagyunk győződve, hogy a *gyáripárnak a Székelyföldön és kü-*

lönösen vármegyénkben ez idő szerint *kisebb tere van, de tekintettel arra, hogy a gyártelep újabb és újabb kereset forrásokat nyit meg a vármegye lakosságának és ez által mind erősebb eszköze lesz az ugynevezett székely kivándorlás korlátozásának, ohajtásunk az, hogy vármegyénk alkalmas pontjain egyelőre állami támogatás mellett egy szesz jgár és fonó- és szövőgyár állítsassék fel.*

A *kézműipar fejlesztésétől* mi is nagyobb eredményeket várunk, e tekintetben hatalmas segítő eszközöknek tekintjük az *ipari hitelszövetkezeteket és az iparostanoncz iskolákat.*

Az utóbbiakra vonatkozólag azon szerény kérelmünk lenne, hogy tekintettel községeknek nyomasztó anyagi helyzetére a tekintettel arra, hogy az ezek fenntartására a törvényben előirt 2%-os pótdó a már is sok teherrel sújtott lakosságunkat véggkép kimerítene, az *iparos tanoncziskolák Csik-Szeredában, Gy-Szentmiklóson és Ditróban teljesén állami kezelésbe vétessenek.*

Tudomásunk szerint a székely iparkamara vezetők férjai legközelebből fel fogják keresni vármegyénk iparos központjait, hogy a hiányokról és bajokról közvetlen érintkezés által meggyőződést szerezzenek és itt a helyszínén keressék az eszközöket, a melyeknek alkalmazása által ezeket szánálni lehet.

Mi őszintén ohajtuk és kívánjuk, hogy iparosaink használják fel a kedvező alkalmat, tájrják fel készségüket seibeiket, sérelmeiket, nyomorúságaikat, mutassanak rá azon akadályokra, melyek előhaladásukban és boldogulásukban gátolják. Ha ezt megteszik, mi hisszük és reméljük, hogy a székely kamara, mely kiváló jóindulatának már eddig is olyan számos jelet adta egész készséggel mellettük fog állani a jóra való törekvésükben őket támogatói fogja.

A „CSIKI LAPOK” TARCZÁJA.

Zrinyi Miklós a kólt és hadvezér.

Ista Csomortán F. Gaudencia.
(Folytatás.)

Zrinyi ekkor azt javasolta Montecucolinak, támadják meg a visszavonuló török utó csapatát s szabadítsák ki legelőszó a foglyokat, amde a nagy tudományú hadvezér ezt méltóságán aluli dolognak tartá s így Zrinyi csak saját csapatával tett, a mit tehetett: megszabadított több ezer embert, kik mindnyájan áldottak őt. E hadjáratban a török vezér a magyarokat a kormánynyal való elégtelenséget is felhasználva, Apaffy Mihályt reá kenyyszerítette, hogy — ha nem is hadseréggel — de legalább maga jöjjön Magyarországra s őt Magyarország fejedelmévé fogja tenni. Apaffy, ki ép oly kevéssé volt török, mint német barát nehány ember kíséretében Magyarországba jött és a nemzetet egy kiáltványban a német iga lerázására szólította fel. Felhívásának azonban semmi eredménye sem lett. Mialatt az ország védelmére a további intézkedések folyamatosan voltak, Zrinyi Miklós még a tól folyamán megkezdette a háborút. A német birodalmi hadak vezérével gróf Hohenlohéval, Nadassy Ferencz és Bathányi Krisztóf magyar hadával egyestülven, mintegy 25 ezernyi emberrel, Bereczet és Babocset elfoglalta s mig Hohenlohe Pécsot vitta, ő az által magyar lovasságával a még Szulejman által építettett nagysereti esséki hidat, mely a töröknek rendes átjárását szolgálta, megtámadta s azt erdőirtvényvel együtt lerombolta, mi által a török előnyomulását nagy mérték-

ben megnehezítette. Sajnos, hogy ép ez időben Zrinyi és Hohenlohe között meghasonlás támadt, mi az udvart arra indítá, hogy ismét Montecucollt állítsa a sereg élére. Ennek pedig első tette volt, hogy az általa gyűlölt Zrinyi kedvezet művét: Uj-Zerinvárt feloldozza. E végből a várbán levő magyar őrséget kiharposolta s annak helyét németekkel töltötte be, kik aztán a várat, majdnem minden ellenállás nélkül 1664. június 30-án, feladták.

Egy hét mulva már csak romok jelölték Zerinvár helyét; mert a tyéselmes nagyvezér, miután a bentlaltt ágyúkat Kanizsára vitette, a várat, védőinek gunyjául, táznaknak segélyével fölvetette, földig rontatta. Zrinyi, midőn látta, hogy a vár a fővezér rossz akaratát miatt elesett, elkeseredésében a tábornal azonnal elhagyta s a stájer rendekhez 1664. június 30-án ezt írta: „Hallatlan dolog vala, az ellenségem mag raggal az én, sem ágyúkkal, sem aknákkal meg nem rongált, egészen ép, új váramat, a mi a nagyobb seregünk látára, egy szólván egyedül karddal vette meg, foglaltá el.”

„Ez tehát a mindig várt és remélt segítség,” teszi hozzá keserűen. Bécsbe sietett, hogy orvoslást keressen. Július 12-én érkezett oda s a bécsi lakosság lelkesült tiltakozásai fogadta a csaták hőseit. Ellenben az udvar hídge maradt. Zrinyi husztalan kopogtatott minden ajtón, hasztalan járt a minisztereknél s tett nekik azóban s irásban előterjesztést. Biztaták, de nem intérték el emlékiratait, mivel azt akarták, hogy ne távozzék Bécsből. Ezen ok miatt a harcban nem vehetett részt többé. Így az a férfi, ki addig a legvívóbb szerepet játszott a hadjáratban, kiro egész Európa pillantása irányult, tétlenlegre kárhoztatva vezetelt messze a csatatéről. Zerinvár eleste és

levegőbe röppitése után a törökök szétváltak a vidéket s megszállották a magyar véghegyeket s Montecucollt tetlenül nézte Kis-Komárom, Kaposvár, Egervár, Egerszeg és Pelenstének elfoglalását, mit látván a magyarok, el-távoztak táborából, hogy hadaikat saját jóságuk védelmére fordítsák. Így mindazon sikerre, melyeket Zrinyi a telen aratott, mind kárba veszték!...

De Zerinvár lángjainak utóljára lobogott fel a büszke felhőld hadi dírsége: a hőfészek romjából Leopold hadai ragadtak ki a szerencse erekléjét, mert már július 30-án Szent-Gotthardnal a törökök megverettek. Ezen ütközetben a törökök tizenhátezer embert vesztettek, kik részint a harcmezőn estek el, részint pedig a Rába folyó hullámaiba fulltak bele. Azóban e győzelmet lenköz s Magyarországára ártalmas bekezdés követte, a vasvári, mely miatt nemzetünk jobbján, köztük a két Zrinyi is, kik eddig a Habsburgház legintörten-hatalmasabb hívei voltak, elégedetlenkedni kezdetek.

Midőn a bécsi kormány az elégedetlenségről értesült, az elégedetlenek közül az előtte magyar személyeket tanácskozás czimén felhívatta Bécsbe, de ezek közül többen, mivel mindenképpen kellemetlen fogadtatásnak néztek elébe, nem jelentek ott meg. A megcél-doztak közt volt Lippay éresk és Zrinyi Miklós bán is. Lippay nem ment fel Bécsbe; így ir egy jezuitának okt. 19-én kelt levelében: „El-vagyok tőlkéve, nem meunem fel Bécsbe a tanácskozmányra; mert ha már is gyanus pa-nasz van ott ellenem, mi lesz még, ha ott ér-zelmeltem a többi tanácsosok előtt kijelentem? Hízelkedni sem tudok, sem akarok; hazudni hitem ellen s helyeselni, mit kárhoztatok, azt

nem tehetem. Eskü által kötelezettem őszinte és hasznos tanácsot adnom az országunk; ha-zaaralónak nevezetni nem akarok s még ke-vésbé azt lenni.”

Zrinyi, ki figyelmeltette volt az ellene táplált gyanuról Vitnyédi István híres lutheranus prókator és főember által, nem engedte általa lebeszélteni utjáról. Így válaszolt neki: „Conscia meum recti famae mendacia ridet, (a tisztá lelkiismeret megveti a hazug híreket); semmit sem vétettem; ha veszek, ártatlan, tisztességesen, az igazságot, nemzetemért ves-zek, hogy ezt a törökkel való gyalázatos be-kességet nem javallottam, melyben nem voltam egyedül.”

Ő gyanu daczára is megtette uti készlet-leit, hogy a vasvári béke ügyében, nov. 25-ikére összehívott tanácskozáson Bécsben megjelenjék, de sorsa őt menni nem engedte. A nagy férfi, az európai hírű hős, jeles ma-gyar író és nagy hazafi, a nemzet pótlatlan-kiaró, november 18-án Kurszánzon, Zalame-gyében, vadászát alkalmával egy vadnak által megöletett. Tehát nem a harcmezőn, hol any-nyszor kereste a halált, hunyt el a csaták hőse. Hanem a zugó, mely erdőben...

IV.

Petőfi Sándor, kiró azt tartották, hogy más költők érdemeit nem szereti elismerni, Arany János Toldiát olvasván, így ir a leg-eredetűbb magyar elbeszélőhöz, nemzet epiká-sához nagy képviselőjéhez:

„Hol is tehetted szert annyi jóra ennny! Búdre, mely könyvedben csillag pászor fényes? Ki és mi vagy? hogy így tűzölködő gyantát? Tenger mélyágából úgyserre bukattas ki, Más csak leventéknél azsi a borostyán, Neked rögtön egész kossorut kell adni.”

Ezek mellett azonban arról is meg-
vagyunk győződve, hogy a kegyelmes
miniszter ur vármegyénket is édes gyer-
mekei közé fogja számítani és Csikvár-
megye részére is meg adja az annyi idő
óta várt és az oly nagyon szükséges ál-
lami támogatást.

A megyei közigazgatási bizottság üléséről.

Csik-Szereda aug. 13.

Megyénk közigazgatási bizottsága havi ren-
des ülését Mikó Bálint főispán ur elnöklése alatt
ma tartotta meg számos tag jelenlétében, mely
rövid lefolyása volt és a tanácskozási idő nagy-
részt egy fogymeli ügy elbírálása a utolsó elnöki
felzárkózások vették igénybe.

Mellette az egyes szakfeladatoknak különös
fontossággal nem bíró jelentéseit, a gyűlésben
előadottakból a következőket tartottuk felemlít-
endőknek.

Felolvastattott a pénzügyminiszternek a köz-
adók és más kincstári tartozások behajtása iránt
a pénzügyigazgatóságokhoz a támogatás és el-
lenkezés végett a bizottsághoz is megküldött
rendelet, mely tudomásul vétetvén a járási hatá-
róságoknak a felhajtásra hivatali közegyi köz-
gek megfelelő utasítása végett kiadandó hatá-
rozatot.

A kereskedelmi miniszter a Farkas Márton
tanácsi lakós által Tanács Állomástól kiinduló-
s a tulajdonát képezett, de az „Unió” erdős-
ipar részvénytársaság budapesti cégnél átadott
fűrészelépig készítésre berendezni tervezett ipar-
vágányközigazgatási bejárástát rendelkezéni el, a
bizottság annak vezetésére Bójtly Endre bizott-
gás tagot rendelte ki s megbízta a tárgyalás
napjának kitűzésére a felek és hatóságoknak
a helyszínére leendő megbírására.

A megye alispánjának azon jelentése, hogy
a gyimesi országos határ mellett épített határ-
őrségi lépcső máj 21 én egy egyes
bizottság által átvetéttel, tudomásul vétetett,
a arról a kormányhoz a jelentés megtétele ki-
mondott.

A szeredai kórház bizottság által két iteli
kötségvetés, mely szerint az azon épített jár-
vány kórház 572 korona 30 fillér költséggel
berendeztetni s egy külön építkezés 380 kor-
nával melletti beállítását határozatott el,
tudomásul vétetett.

Wiener Dávid galicziai születésű osztrák
Állampolgár Szereda városában szándékozván
Állomást meglepede, a város kötelekés való
felvételt a város képviselő testülete megtagadta.
Ezt a végleges Wiener a közigazgatási bizott-
sághoz felküldvén meg, a bizottság a képvis-
elő testület határozatát azért is helyben hagyta,
mert a kérelmet által kimutatott ideiglenes ter-
vezésű jövedelem nem tekinthető igazságosnak
maga a város megterhelése nélkül fenntarthatja, de különben sem igazolta, hogy
mióta Szeredában lakik adót fizetett avagy a
kősterhek hordozásában részt vett volna.

Vallás és közoktatási miniszter urnak ab-
béli döntvénye, melylyel Buzsa János ajnádi
tanított állásától elmozdítja, a Jakab Lajos tel-
lés, iskolaszéki elnököt megdorgálja, tudomásul
vétetett s az az érdekeltek felekkel való kibír-
dés s az elmozdított tanító helyének szabály-
szerű pályázat útján való betöltése iránti intéz-
kedés megtétele végett a járási szolgabírósnak
kiadandó határozatot.

Tudomásul vette a bizottság a kebeléltől
alakított fogymeli bíróságnak azt az ítéletét,
melylyel Ru z S. János gyimeselőkki jogúját és
Antal György községi bírói hivatali kötelekés
vértől bevételét fogymeli ügyben, előbbi
80, és utóbbi 50 korona bírággal -újít és
135 ft eljárás költségét megfizetésre kötelekés-
ségén elmarasztaló alispáni előfokú ítéletet hely-
ben hagyó határozta.

Végül Bójtly Endre bizottsági tag követi-
gő indítványt nyújtott be:

Azon tapasztalatból indulva ki, mikép a
képpel csapódott közönség csaknem mindig
és mintemint a közlekedési utak közvetlen köz-
vetlen végzi ezen nagy zaja jár munkát és
száltal a közlekedést az utakon megnehezíti,
és nem ritkán életveszélyessé teszi az által,
hogy az ott járó közönség lovak megzavarást
és féltételekkel teszi a szakalant zaj: mel-
lékzések a Tűz közg. bizottság az ő-szen fő-
szolgabírákhoz és városi tanács-hoz előgyn-
szigoron meghagyást intézni az iránt, hogy a
csapódásoknak minden közlekedési úttól leg-
alább is egy száz méterre levőti el helyezést
rendeljenk el és a trudelet ellen -étőkét szigo-
ronban büntessék meg.

A bizottság az indítvány elfogadása-ával az
értelemben határozott.

A gyűlés főispán ur által saját lakó-án
a tagok részére adott közléből kövülte.

Ünnepi beszéd

A gyergyó-litrii ipartestület részéről (az ünnepi beszéd)

1000. AUGUSZTUS 15. 7-8-án.

Tartotta: Koppas Gergely.

Méltóságos asszonyom,

Mélyen tiszelt ünnepi közönség,

Kedves polgártársaim!

A gyergyó-litrii ipartestületnek öröm
ünnepje van ma. Öröm ünnepje van ma először,
mert védő angyalit méltóságos Borszékli So-
maly miniszteri osztály tanácsosa ur, méltós-
ság dísz elnökünk nejel és ő magút ő méltós-
ságit a székyely ügyek felkés és farsadalmi
hazafias partfogott annyit epedő várakozás után
ma van itt szerencsje Isten szabad és alatt
testületileg üdvözölhetni és öröm ünnepje van
ma másodsor, mert ezen kölcsönös üdvözölő
öröm ünnepség között ma bontottja ki először
újjonnan felszentelt lobogóját, mely a békében
a munka a csaták tűzében haruzi jel, a mul-
tak romjain kölcsönös baratságot és egyetér-
tetést a jelenben, munkás szeretetet és önzetlen
hazafiaságot van hivata jelezni a jövendőben is.

Mi, mélyen tisztelt ünnepi közönség a
székely nemzet a székyely sáfészek, a vár-

romok romjainál, az ősi dicsőség romjai között
exponált nemzet vagyunk. A nyugati népektől
az isteni gondviselés messze eldobott minket,
hogy egyrészt ez a borzasztó távozás gátat
emeljen a nyugati civilizáció terjedésének,
gátakat emeljen a mi verseny képességünknek
és másrészt, hogy megővja fajunk, nemzetünk,
vértünk felszívódását, hogy megővja népünk,
nemzetünk szívóse kitarítását és életerejét, a mi
a szerencsétlenségben is szerencsésül szolgál-
niuk a jövőre, mert vértünkkel megpecsételt
szerződés az isteni gondviseléssel szemben,
szívkünk vésett és irott nemzeti törvényünk
az, hogy ez az isteni gondviselés, meg a szer-
encsétlenséggel meg a rosszal még a balsorsral
is javunkat akarja munkálni.

Magyar és székyely testvéreim! Méltóságos
Asszonyom és Méltóságos Urain! Honleányai
és hazafiain az egység szép Magyarországunk,
kik messze tájairól eljöttek, hogy a mi öröm-
ünkben részt vegyünk, itt a mi földünkön,
a földtől ver által megszentelt szászok hat-
köt között, a honfitt vértől még parólgó röög-
ben, óságyaink porladozó esontjui fölött ipar-
testületünk nevében szívem és lelmem egész
erejéből üjből üdvözöllek titeket. Az isten hoz
teket, a kik hivatalosan és nem hivatalosan,
testületileg és magányosan eljöttek a mi
örömünkben osztozandók, virágzatossan fel-
töltözött ez a magyarok nagy asszonya és vejna
általok tövelemek és üdvözöllek örömeink
és reményeink hullám gyűrűli kiterjedhetének
és összehúzara, ezek és az isteni gondviselésle
vetett hit és remény diadalra vinné a mi igaz-
ságos ügyünket is valahára.

Mi mélyen tisztelt ünnepi közönség a
mint mondanék messze keleten lakunk közel az ősi
földnyarajhoz, hol az igazság napja először
felkelt. Az anyáink a mint hagyományaink és
kronikáink beszéltek a hunok ivadéka voltak.
Attól ő apainkkal mint zugó-fereteg kereszt-
től nyugatig az egész közép és nyugati
Európtól és mi ezt minden ellenünk elfogult
tudással szemben erősen tartjuk, hisszük,
állítjuk és bizonyítjuk, rohanva és ígertve
mindenütt, akárcsak mint a cikázó villám,
mint az istenek haragos tüze nyila az „Isten
ostora” mely a haragos égbi hírtelen lecsap és
felgyújtja a sötétséget. A borzasztó vandaliz-
mus híre az intézményeiben korhadat Európa
megháttrál, előtte meghajolt és utána
feljutott.

A nép, ez a nép, mely itt áll előttem,
ezer esztendejénél több, mint a nagy Attila
maradékai, hogy e földet lakja; egykorán
zuga be vele begyeinket a szőlők, a havasok
kürje a hun csaták őrszemeivel egyszerre kez-
dett villogni és most is huny a esendes éjsza
kákán az éjleke piasztor tűze; kilencszáz éve
múlt, s romantizmusban, hogy a nemzet
megfurdott az igazságban felvetve a kereszt-
nyiség és ezen ténykedése által egyszer és
mindenkoros belépett Európa közjogi életébe.
A tatosok énekei helyett azóta folyónk a
Maros az Olt, a két Küküllő és a Nyikó vizek
mentén a boldogságos szűs örömeinket, a kes-
résztényiségnek eme dísz himnuszai hallatsának,
a vadonokban, berkeken az áldozati láng
kiadul, elenyészett, oda lett az ősi rege és
helyettük a falvakban karcsu templomok, a
hegyeken ősi kápolnák és bemohosodott ká-
pólna romok hirdetik az örök igazság halla-
talanságait.

Csalótlanos munkája az isteni mindenha-
tóságnak e nemzetnek évről-évszázadon át, hogy
a mi népünk a történelmi fejlődés szerint lefelé
közlekedve a mi időnköz, a magyar nemzet
szomorú és gyászos napjaiban szaga idegen
jarmat nem hordozott, politikai függetlenségét
senki kedvéért be nem folyásoltatta, soha el
nem vesztette; mert ő szabadon született,
szabadon fejlődött és mint szabad polgár,
szabadon akart meghalni, az örökké tartó
szabad hazában.

Azonban mélyen tisztelt ünnepi közön-
ség a történelmi fejlődés minden hosszabb-
átalakulásnál újabb és újabb célokat és meg-
élhetőségi módokat viszzen bele a nemzetek
életébe. Újabb célokat ugyanazon körülmé-
nyek között ugyanazon eszközökkel egy nemzet
sem versenyezhet eredményesen és így érthető,
hogy székyely népünk az újabb korzakok haj-
palhasadások megtérte az idők hívó szavát és
tevékenysége erejének egyrészt mástérré
fordította. Az ipart is kezdete művelni. Be-
látta, hogy a multek népek versenyében, a
mostani körülmények között csak egészséges
és fejlett ipara által vehet részt és mint a
multban nem írtozott, hanem levágta az ellen-
ségebből a reá eső részt és azután kivette részet
kardjával, kardjával a hazai függetlenségért
vivott véres csatákban, ugy most sem írtozik
és nem elfogult, a népek versenyében ki akarja
venni a magát, le akarja vagni a reá eső részt
előt jele, pártosságos szorgalma és becélt-
tessége által az iparban, nem hiszünk ma-
gunknak, mert hiszen ugy sem hisz el senki
sem, a ki körülkönyveinket ismeri, hogy most
meg lassan és kezdetlegesen, később talán
a közel jövőben a mint a jelekbel sejtjük az
isteni gondviselés által, töle függ, hogy a parásból
eső vagy harmat, hó vagy szivatar legyen-e

talán rohamosabban és nagyobb energiával,
mert ma már tudja és erősen meg van győ-
ződve minden székyely testvérem, hogy az által
a midőn őmagunknak szerztük első sorban
jöleket, addig másrészt igen nevesetes és fon-
tos kulturmissziót teljesítünk a hazánkn, ezen
határozott órági székyely hazában. (Folyt. köv.)

Petőfi emlékünnepe a kászón-
jakabfalvi fűrdő telepen.*

Egy lélekemelő kegyeletes Ünnepelelynek
volt tanuja folyó évi jul. 29-én a kászónjakab-
falvi fűrdőtelep üldülő közönsége. Petőfi Sándor
hallhatatlan nevű költők emlékének adozott,
részt azt, hogy a mult évben ugyanezen
fűrdő közönségének hagyományát fogantatoitza;
részt azt, hogy hazaszeretetének, magjait
iránt érzett kegyeletének kifejezését adjon s meg-
mutassa, hogy mindig igaz marad a kőtő ama
mondása: „Nem fajult el még a székyely vér,
minden kis csepe drága gyöngyöt ér”.

Nem kívánta a fűrdő közönség csak a
maga szűk körében adni kifejezését egy költő-
nek iránt érzett kegyeletének és végtelen
szeretetének, azt akarta, hogy az a láng, mely
a nemes szív kiülülének évfördülőjén szívében
fellobog gyujtas lángra itt a keleti bércek
között elrejtve elő székyely testvérek szívét is
s ez által Petőfi emlékének feújítását az idők
végtelenségig biztostan.

Ezért hagyta hátra Emberi Árpád udvar-
helyi főgimnáziumi tanár kedeményezése foly-
tán a közadakozásból 1899. évben készített
ezüst serleget azon ohajjal, hogy a fűrdő
közönség a segevárny gyászos önnepet csata-
pon évfördülőjén Petőfi emlékére ünneplend-
rezzzen a utána lakomat s azon a Petőfi serleg
felemelése mellett a legelső köszöntő a hall-
hatatlan költő nevének szóljon.

Ezért rendezte az ünnepelet a tulajdon-
képeni évfördülő (jul 31.) napja helyett 29-én
vasárnap, hogy a környék hazafias érületi
közönsége is részt vehesse az on.

A könnyezésig megható szép Ünnepelelyt
szentmise előzte meg.

A fűrdő-telep keleti oldalán, egy kis em-
kedésen, fények között emelt sátor alatt oltrást
s itt tartotta a szentmisét Nagyságos és fő-
tisztelendő dr. Ujfaluai József apát kanonok ur
a fűrdőn időző és a szomszéd helységekből
ájtott papság segédletével.

Szentmise után a zenekar Rákóczi indu-
lójelezt az ünnepelely kezdetét, melyet a fűrdő-
től ifjúságból alakult daltár himnuszai nyitott meg.

A himnusz elhangzása után dr. Szilveszter
Ferenecz theologiai tanár mondta el meg-
nyitó s egyszerűsített ünnepi beszédét.**) Petőfi
mutatta be a halgatóságunk. Petőfi állítá
éleket, mint a hazaszeretet legmagasztosabb
alakját. A megdicőző költő érmelet, szív-
hangjait egész lelkiéletét állította elének, az ő lán-
goló költeményeinek legjellemzőbb részeiből
összerakott szónoklatával ugy, hogy Petőfi szel-
lemét veltük magunk körül lengni.

A remek beszéd elhangzása után méltán
részosított a közönség meleg óvációkban a
szónokot.

Ezután Balog Mariska kisasszony aszavalt
el szépén, mely érzesrel és nagy hatásúval
Petőfi Sándor „Lodott szobor” című költe-
ményét, Czizjék Zsuzsika és Kias Irén kisass-
zonyok pedig kedves népdal kettőssel gyönyör-
kötömetek, mely után a gyermek csoportból
Kias Gyöző vált ki és aszavalt el korát meg-
haladó lelkesedéssel és tüzzel a „Talpra ma-
gyar”.

A dalkar a halgatósággal egyült előbb
Petőfi népdalaiból egy fűzést, majd a sósdsatot
énekelte el zenekierrel mellett s azután a
ÜNnepelely csoport lefolykésére után a Rákóczi-
mellől a fűrdő telepre vonult, hol a meleg
fűrdő fölötti dobogon 40 terítékű ünnepi lakomá-
ra gyült egybe.

Itt következett az Ünnepelely főnyomptja,
a hagyomány szerint a Petőfi serleg felemelése
és az ünnepi felkászót, melyet az alkalmal-
mal Nagyságos és Főtisztelendő dr. Ujfaluai
József apát-kanonok újkairól voltak szeren-
csések hallani.

Egy hazafiai érmeletből lángoló, kiváló
szónoki tehetséggel megáldott költő fölött fő-
pap szellemi erejének magásra aszaryallása
volt e remek szónoklat.

De nincs nekem elég kifejező szavam
ennek jellemzésére, hallatsára csak órszint tud-
tam s ugy értem s gondoltam, hogy e beszéd,
melyet lángoló szív diktált, ép ugy gyujtott a
mi szíveinkben, mint a „Talpra magyar”
annak idejében, és e mellett itt-ott elő boron-
gós fűző érzet ömlött el valónkon, mint Petőfi
bus dalainak hatás alatt.

Magával ragadta egész lényünket, nem
gondolkodtunk, csak órszintik a beszédre végtel-
menten mint hipnotizáltak ottgrottunk föl e kö-
vetik el az ő zive sugallatát a szónoktat utána-
haszlan lelkeültetésig való élekezésé által.

Ezután megerezt a pohárkiszobók végtel-
en sorozata mind megannyi lelkes kivnye-
mata az igaz hazafiai érmeletnek. Sok volt,
nagyon sok, lehetetlen azt itt elősorolni. Végül

*) Lapunk máj számánán későn értesztet.
**) Lásd lapunk más helyén. Szerk.

Ez teljesen illik nemzeti epikának első
nagy költőjére, az „Adriai tenger Snyenájára”,
Zrinyi Miklósnak, mivel ő az igaz költő nagygyó-
nyosságában bukkan elő a 16. és 17-ik század-
beli hazai írők kezdetes kísérletei után.
Verses műveit Zrinyi maga adta ki 1661.
Bécsben e címen: „Adriai tengernek Snyenája”.
E kötetben foglaltatik több kisebb köl-
teményen kívül főlmve az Obsidio Sighetiana
melyet „Szigeti veszedelem”, vagy „Zrinyiász”
névvel aszokunk idezni. E műlvében tünik ki
Zrinyi költői tehetsége, hivatás és alkotó
ereje. „A szigeti veszedelem” vilázi küzd-
lemről, hős haláláról; a szigeti levettek hős
önfelfedlőzárásról s a Szigeti Zrinyi Miklós ver-
tasnóságáról zeng. Nagy okokért eseng műlvében,
a nemzeti megváltásért, az igaz hittől elszakadás
és bűnbessét magyarság megtérése és a har-
gatos Isten kienegeszteletéről; óhaja, hogy a
nemzet vallásos fellángolásával és megiszító
harczával a törökök kiverje, és megiszító a po-
gány iga alá a kereszténység dicsőségére fel-
szabadítsa s ekkép Isten a törökök bosszejja
vesszőjét igéretre szerint eltörje. Ez az első
epopeia, melylyel a nemzeti Genusz a világ
irodalmi remekeinek számére emelkedett; ez
az első költői alkotás, mely eszme, szerkezet
jellemző, elemény és felidzészet tekintetében
ma a teljes elismerés és méltányálással talál-
kozik, mert tárgya a nemzeti történet folya-
mából szerencsés kézzel és öntudatos művé-
szettel van kiragadva.

Az epopeia főhősének, Zrinyi Miklósnak
önfelfedlőzárása nem mint egyszerű tett, hanem
nemzeti válságként van fel tüntetve, minek
teljesítésére Isten őt maga választotta ki; ép-
pen azért hős küzdelmében nem halláig
magasztos csodák szövődnek bele, s a „Szigeti

veszedelem” minél tovább halad, a történelmi
eseményeknek ama művészi alkalmazása, hogy
célzatának érvényesítésére az isteni beavat-
kozás eszközeit használja fel, értekelés-
nél mindig fölébb emelkedik. Az író költő vállalkozásának
és a Boldogságos Szűzhöz folyamodik s műlvé-
ben a segélyre hívás felszárnyaló hangja, a
buzgó hit és igazság szeretet megnyilatkozása
nyilvánul.

„Te, ki szőz anya vagy és szűldő uradat,
Az ki örökökén volt, s imádot fiadat
Ugy mind letrevedt és nagy monarchadát
Szentosság királyud! hivoni irgalmasdát.”

Az első ének 5-ik és 6-ik versszakában,
a vallásos érzések és eszmék egyre fokozódó
eréjével egyenesen az égbe vezet, hol a Krisz-
tus nevéért, a kereszténység védelmében szen-
yedett halál, örök életet biztosít:

„Adj pennámnak crüt, egy irhasnak mint volt
Arrol, ki had szent nevéért, báran holt,
Megvölőn vígádot, kibn nek java volt,
Kierit élt szent lelke, ha toste meg is holt.”

„Enged meg, hogy neve mely most közdnek él,
Bivőlőn jó híre, valaki nap jár kel;
Lásnak pogány chck: az ki lacedől lét,
Soha meg nem halhat, hanem örökösé él.”

Az első ének 7., 8. versszakában a ma-
gyarok erkölcsi romlottsága feletti bujában
imigy kesereg:

„A nagy mindlenható az földre tekint,
Egy szem fordulások világot megnézt;
De lepnakb magyarokat szobon vette,
Nom járnak az uton, mint fia randotte.”

„Hogy ő szent nevének álcszen tustelést,
Armatlan fia vérnek beszállott,
Jóságos eszeledeteknek nincz kelet,
Sem örög emborznek álcszen tustelést.”
(Folytatás kövül.)

A jelkesedést áthatott Unneplő közönség kös...

A kik a szép, magasztos Unneplőnek tanu...

De hálá és köszönet illeti a rendező bi...

Adj a ég, hogy a káson-jakabfalvi fürdő...

Káson-Fürdő, 1900. júl. 29-én. Egy szemtanu.

Két beszéd.

Melyek a Káson-Jakabfalvát tartott Petőfi Unne...

Megnyitó.

Mélyen tisztelt Unnepi gyülekezet!

A férfi, ki nagy dolgokat művel, jutalm...

Unnepi gyülekezet! Koszorút tart kezében...

En nem féltém nemzetemet, mert él a magyar...

Talpra magyar, hi a hazá.

És szemem mintha látná, hogy mozdul a haraszt...

A meteor körül tudjuk Unneplő gyülekezet...

Fel-fel lobban, fénye kigyul, de egyik pillanat...

Nagyragát az idő csak nőni látja s dicobőségét...

Érzé, tudja is ezt minden igaz magyar. Érezük...

Ki volt hát Petőfi? Régi dicsőségünk kiváló lantosa "Oh mert nagy...

Régi dicsőségünk kiváló lantosa "Oh mert nagy...

igy mint van, már nem sok évet lát, teremés...

Ki volt hát Petőfi, még most sem tudjátok? Szív...

Ha airt a magyar ó vele könnyezett, s ha ehezett...

Minden vers, meg anny sirhalom. Ezeket aluszak...

A szó fegyverével foglalt új hont szívében...

Menydörgő szavát: A "Talpra magyar" a hármas...

Ótlárkép előte a hazá, mely hogy álljon kész...

De nem folytatom. Erdemeinek méltatásán...

Éljen a hazá. Kásonfürdő, 1900. július 29-én. Szilveszter.

Pohárköszöntő.

T. Unnepi közönség!

Midón a megtisztelő bizalom folytán e díszes...

E'fényességés tünemény, e kaprázatos meteor...

Ki volt Petőfi Sándor, mindnyájan jól tudjuk...

De mi volt Petőfi Sándor a nemzetnek, melynek...

Mi volt Petőfi Sándor? oh felelj meg e kérdésre...

Valid meg ódes nemzetem! S kiáltás oda a szabadságot...

Ápékeknek, hogy Profutád volt ő, ki jólelkével...

Igen valid meg e hírdés hívalatos kegyelettel...

Oh mert mi volnát te ma drága nemzetem, ha...

A drágn anyaföld magába fogadta hű fiának...

Hisz láttuk, a kegyeletnek e hazafias érzületnek...

Kiváló örömmel szemléltük, hogy a nemzet e kegyetes...

R azent, e kegyetes, e hazafias czéloból gyililtuk...

En úgy hiszem t. u. k., hogy a kegyetes örökösök...

Nos hát én édes drága nemzetem! Neked is van...

Éljen a szabad, éljen a független Magyarország!

Elmondotta a kásoni fürdő 1900. évi július 29-én. Dr. Ujfalu.

Iparosok nyugdíj-ügye.

(Folytatás és vége.)

Szükséglet:

Table with 2 columns: Szükséglet (2.5%, 2.5%, 2.5%, 0.7%, 0.8%, 0.7%), korona (11,232, 16,848, 11,232, 524, 780, 600).

Felzet:

Table with 2 columns: Felzet (700,000, 29,120, 4,000, 47,140, 700,000, 29,120, 4,000, 47,140), korona (35, 97, 126, 36, 18,900, 31,200, 60,100, 28,976, 21,824).

Sőt az alapított csak 4% kal gyümlő-cso...

Ámde az egy rettenetes nemzeti szerencsétlenség...

A kezelési költségét a normál 2000 tag után...

Kifogás alá eshetnek itt az, hogy az alapítók...

Ezzel amellet, hogy a nyugdíjintézet pénze...

Mindezen előadottakból kitetszik, hogy habár...

Szabadjon annak a reményemnek kifejezést...

Habár már is kisod hoaszura nyult felolvassam...

Az elmondottak után a magam részéről nyilváníthatom...

Miként az édes hazá a "Magyar Ipar" mult évi...

Ha ezen díjtételek mellett valaki magának...

Ismerve iparosaink elvieszonyait, bírvaát mondatom...

Azonföül kizárja a kérdés az uton való megoldásának...

Es teljesen ellenkezi a humanizmusmal, társadalmi...

En a kérdést csak társadalmi uton a kölcsönösség...

Es teljesen ellenkezi a humanizmusmal, társadalmi...

Es teljesen ellenkezi a humanizmusmal, társadalmi...

lépéssel a megoldáshoz közelebb juttatnom, a jövő fogja megmutatni.

A melyen tisztelt hallgatóság szives türelméért és figyelméért, melyekkel ly hosszasan megajándékoztam kegyeskedtet, fogadják hálás köszönetemet és engedje kérem, hogy az iparosok nyugdíj-ügyét felkarolni méltóztatassanak, mert amily mértékben javul a polgárok helyzete, annak arányában virágzóbb lesz imádott hazánk!

Még egyszer hálásan köszönöm a szives figyelmet.

LENGYEL GEZA.

A mult helen ismét egy pisztoly lövés riasztotta fel városunk lakosságát és zavarta meg mindennapi cselekedjét és a pisztolylövés annál nagyobb riadalmat kellett, annál féltelmesebben érintette his városunk és a közel vidék egész lakosságát, mert áldozata, egy közlészletelen és közszereplően álló, tehetség- és szakképzett ifjú törvényészki albiró *Legyel Géza* lett, ki folyó hó 8-án reggel fél 6 órakor egy önfeléd pillanatában gyilkos golyóit tőpített agyába, itt hagyva a szép remény-ekkel kecsegtető jövőjét, mely szép tehetségét fogva már várakoztat, a szerető édes anyja, mely annyi szép reményi fölért hozta, a kártársakat és jó barátokat kiknek körében annyi szeretetlen részvételt szoval mindent és mindent, mi őt a földi élethez csatolta.

Nem keressük és nem kutatjuk, hogy vajjon azüveges tülságon érzékenysége avagy agyának beteges megléteyessége vitte őt a végzetes lépésre, csak egyszerűen konstatáljuk a gyászos eseményt és megdöbbenesést és türelmesen kihiatunk a sors kifrűkészetlenségére.

A szomorú esetről a következő gyászjelentést vetik:

A csikszereadi kir. törvényészki, járási bíróság és kir. ügyészség fajtalammal tudatja Lengyel Géza kir. törvényészki albiró és m. kir. honvéd hadgyakornok Csik-Szeredán, folyó év és hó 8-án váratlanul bekövetkezett elhunytát.

A közszereplő és becsülendő örvendő kártárs földi maradványai folyó hó 9-én d. e. 11 órakor fogtak a rom. kath. egyházi szertartás szerint a csikszereadi közokmányi bizottságtól a jelenlegi helyi indóházhoz, a brassyai család sírboltjába leendő elhazálítás végett ki kísértetni. Áldott legyen emléke! Csik-Szeredán 1900. augusztus hó 9-én.

Temetése folyó hó 9-én délelőtt 9 órakor történt örösi részvét mellett.

Földi maradványait a helybeli közokmányi bizottságtól a jelenlegi helyi indóházhoz kísérték, a hol Antalffy Gábor törvényészki bíró a következő gyász beszédet tartotta:

Állj meg egy percze Lengyel Géza, kedves barátunk, igaz barátunk! Hadd vegyünk búcsút tőled, a ki bucsuzatlanul váltál meg mindnyájunktól. Vegyük búcsút mielőtt az édes szülőföldre vonnék nyugodni porhüvelyedet, melyből lelked elszállt, visszatért alkotójához a most ott áll feltek — a fiatal bíró — az Örök az igaz bíró előtt, várva annak ítéletét az ítélet fölött, a melyt magad mondottál ki tanmagadnak, a melyt oly könnyötelenül végre is hajtottál.

Még egy éve sines, hogy mint fiatal bíró körültekintően bírtál ambícióval, tettvágygal, a forrásba ama tulajdonságokkal, a melyek egy fiatal ember szobor jóváírja névbe nyujtanak bizalmat szolgát. Vajjon sejtetted-e akkor, midőn a mult órád a kanyargó Öt völgyén fölétek jöttél a láttad hullani a sárgul lombok, tüni gyorsan magad mellett a letartó rétet, a mezőt, hogy eszteknek még csak virágzó látót virágozt, a hogy már a legkisebb virágzó lombok, virágok fognak búcsút inteni neked utolsó utadon?

Ki hitte volna közülnök, hogy a tegnapelőtti még vidém ifjú ma már özönlan, híd, halott lesz? Csak elejét szavainból engedted sejtienök, hogy borongó lelked a vég, a megsemmisülés gondolatával tepszédit. De a halál Daemona maga jó ideje, hogy mellette leledtetted a habár hozsana kiadottól vele sikerrel, még is egy önfeléd pillanatában karjába dobod magadnak. Miért? — hasztalan kutatjuk okát, — hisz oly fiatal voltál, s az élet még csak eszütlen kellet volna, hogy neked örömet nyujtson! Hiába intőrtök száz kérdést is magukhoz, mert feloltni nem tudunk: csak te tudnád megmondani, de te nem feloltnak, ajtáid ötréte elismultak. Tütköd magaddal viszed, nem hagyva márt hátra szeretőideink a fajtalamnál, a tépelődés, hogy miért is kellett fiatal életednek ly tragikusán végződnie? Nekünk pedig kártársainak, jó barátainak, a kik élettedben mint ara méltó tisztelnök, becsülnök és szeretni tanultunk, hogy halálod után emlékedet hivon megírászt!

S most kedves barátunk, — mielőtt utolsó lélek hoznád megmondánk — vidd magaddal az emléked iránti illestedet és szeretnőd jölköpeit, e virágokat, e konkorat, mert ha eszük mulók is, de amasok keblünkben el nem mulnak!

S midőn visszaadnak az anyaföldnek, találod meg azt a nyugalmat, a mire annyira vágytál de földimádó szívd tovább asokat az édes anyaföldnek, a mitet ly önkénytelenül téptél eszt!

Kedves halott barátunk! Isten veled!

Ezútna a koporot a már elkészített toberkocsira helyezték a délelőtti 6 órakor inálód vonat Brassyára szállították, a hol más nap esztén igen nagy részvét mellett örök nyugalomra helyezték.

Egy székely község pusztulása.

Oroszhegy udvarhelymegyei községnek a mult hónap utolsó előtti napján majdnem egy harmad része legett, 68 gazda maradt majdnem semmi nélkül, a kár meghaladja a 100 ezer koronát. A vagytonalanná vált családok nyomora igen nagy. Ezek érdekében Udvarhelyvármegye alispánja a következő felhívást intézte a nagy közönséghez:

„Udvarhelyvármegyében fekvő Oroszhegy tősgyökeres székely község folyó évi július hó 29-én az ott dühöngött pusztító tűzvésznek majdnem egy harmad részben áldozata lett. Ötvenyolez szorgalmas, törekvő székely gazda lett e szerencsétlen napon családjaival együtt nagy részben nemcsak hajléktalanná, de fölön futóvá is. Ötvenyolez gazdának összes inkobázi, gazdasági épületei felszerelésekkel együtt (munkásokul este) a romboló elem pusztító erejének. A kár meghaladja a 100,000 koronát, mely összegből alig 4—5000 korona érték volt biztosítva. Növeli a véz hatását az is, hogy ezen a havasi erők alatt fekvő székely község legfőbb jövedelmét forrást, az által tenyészés kepezven a már nagy részben lehorodott takarmány megsemmisülésével ugy szólván az egyetlen feltétel szűnt meg, mely kereset forrásait biztosította.

Epen azon községek egyikét érte a csapás, mely soha, semmi körülmények között nem tapasztalta meg nem hagyta el szülőföldjét, hogy idegenbe kivándorolva, ismeretlen helyen keresen boldogulást.

Most azonban ez iszonyu csapás folytán koldussá, hajléktalanná vált 68 székely gazda családjával együtt, kiknek nincsen biztosítva a legparányibb eszközökkel sem arra, hogy munkához kezdve, nyomorult helyzetükön bár a legesélyesebbet is változtassanak. Ismerve a tekintetes szerkesztőségnek a szerencsétlenség alkalmával kifejtett eredményes tevékenységét, a tapasztalva a sors csapásai által sújtottak érdekében minden alkalommal tett hatható közreműködését, hatorokolum a tekintetes szerkesztőségét tisztelettel felkérni, hogy a legett székely község lakosságát, melynek most már nem csak kenyere, de hajléka is ruházata sincs jóindulattal figyelmebe véve, a gyűjtés előtti közt megindítani, a nagy költség az adakozásra felkérni, a az esetleg befolyó bármely csekély adományt elfogadva mielőbb hozzájárulni sziveskedjék.”

Sz.-Udvarhelyt, 1900. augusztus 1-én.
Domokos Andor, alispán.

KÜLÖNFÉLÉK

— **Élgetései a megye alispánjának**
Lapunk augusztus 1-sői számában meghoztatunk közlést tiszti említés egy a vármegye alispánjához Csik-Szentkirályról beküldött névtelen levélbeli piszkolódásról, melyben a közlészletben álló alispán aljas módon vádoltott a vármegyei lakosság érdekei ellen való cselekedetekkel. Ezen rágalmal szemben Csik-Szentkirályi község képviselő testülete, melynek az eset tudomására jött augusztus 5-iki gyűlésében fenyves eljáratást szorgalmazott. T. Nagy Imre indítványa folytán határozatilag ki mondván, hogy mely ajánlatát fejezi ki a névtelen levél felett, mely Csik-Szentkirályról eredetnek teteleztetett fel, hol tudomásunk az irnt a községnek egyetlen polgára sines, ki oly elvetemült fölfogással bírhatna. Midőn tehát a levél írja iránt megvétését fejezi ki, ugyanakkor az alispán ur iránt tántoríthatlan tiszteletnek és feltétlen bizalmának ad kifejezését s kéri alispán urat, hogy ezen és ehaz etán hasonló alutomos kísérletet továbbra se tekintessenek olyannoknak, melyek kedvét és tevékenységét megszüntessék a vármegyei közügyekben továbbra is azon irányban működő, mint azt eddig közszereplésben és közmegelegedésre tenni méltóztatott.

— **A községi közigazgatási tanfolyamok megnyitása.** A községi közigazgatási tanfolyamok szervezése ugy Budapeston, mind a vidéki 9 városban annyira előrehaladt, hogy a tanfolyamok szeptember 1-én akadémia tanfolyamok megnyithatók lesznek. A végrehajlati rendelet a főként a tanszanyag megállapításra végett e hó 9-én Gallner Gyula államtitkár előktele alatt a miniszteriumok képviselőinek érkeztetve volt. A tanfolyamok való beirakto-

zások az igazgatónál történnek szeptember 1-ől 6-ig. A tandíj 40 korona lesz egész évre, mely összeg felérvő részletben fizetendő. A szegényes soru és jó megvalósult, szorgalmas hallgatók tandíj elengedése tarthatnak igényt, sőt állami tanfolyamokban is részvelelnök, mely irányban most folytak a tervezetek. A hol sítérel internátum felállítását, ott a stipendium fejében a hallgató természetbeni ellátást kap. Az összes szükséges tudnivalókról különben részletes utasítást, illetve szabályrendeletet dolgoztok ki a belügyminiszterium, mit nem sokára hivatalos uton is közszé fognak tenni. Mindezeket jó tudni azon jegyzőjelölteknek, kik az eddigi rendszer szerint vizsgát akartak tenni, de a kiknek eziránt június 26. után beadott kérvényeik belügyminiszteri rendelet szerint, már figyelembe nem vehetők.

— **Uj körörvös.** A békási községészégi körben többszöri pályázat hírdetés dacára is ürességben állott körörvosi állásra közelebről Feldmann Flópp választott meg.

— **Véglegesítés.** A megyei központi közigazgatásnál ideiglenesen alkalmazott Miklós Sándor segéd levéltárost azon alkalomból, hogy a levéltári szakvizsgát Budapestpen sikeresen letette a vármegye főispánja állásában véglegesítette.

— **Egy fürdőbótos lemondása.** A borszéki fürdőhöz a nyári idény tartamára fürdőbótosul kinevezve volt Csiki Dénes gyergyó-szemintkői ügyvéd megbízatásáról lemondván, a reudőri teendőkhöz a nevezett fürdőni ellátásával a tölgyesi szolgabírósg biztatott meg, a vármegye főispánja által.

— **Kivételos intézkedés a bevándorlás ellen.** Értésülésünk szerint a belügyminiszter távirattal hagyta meg a vármegye hatóságának, hogy további rendeletig Romániából kivándorló egyetlen zsidó se bocsátassék át a határon s a mennyiben egyesek terülfelkötők még is mutatkoznak azok feltétlenül vissza utasítandók.

— **A felseliki ködön felüli halászlás társulat.** Az Ágoston József csik-szentkirályi lakos elnökelele alatt álló „Felseliki ködön felüli” halászlás társulat folyó hó 8-án, Csik-Karczalváron ugyancsak kitett magáért, e napra volt ugyanis kiltváze az országos halászlás felügyelősgég által az, hogy a társulat kötelekebe tartozó a pisztrang tenyészésre alkalmas nehány patak a végből, hogy azokon pisztrang költő telepek állítsanak fel, egy hely kiküldött által megtekintessék. Elnök indítványára a jelzett napon reggeli 6 órakor Suba Zsig és Mihály Ferencz korgyözőkből álló küldöttség indították Csik-Szeredába, a kiküldött fogadására, mely küldöttség Répási Miklós kiküldött urat Csik-Rákos és Csik-Madaras kiküldött fogadta a Csik-Karczalvára kísérte. Itt a kiküldött Répási Miklós ur a társulat nehány tagja s más érdeklődők által fogadtatván, elhatározott, hogy utjába kísértetni fog, minél fogva a hegyi utakra alkalmas szekereken Ágoston József elnök, Suba Zsig, Mihály Ferencz, Mihály István, Hankó Antal Hankó Elemér és Szabó László urak társaságában elindult a hegyi patakok megtekintésére. Megtekintet a csik-karczalvi „Madicsa” és „Lokk” patak, ezek vége pisztrang tenyésztesének jónak találtatott ugyan, de költő telepek felállítására, a kellő felügyelet hiánya miatt alkalmasnak nem minősített, ellenben a csik-dánfalvi „gödör-vize” nevű patak, egyfelől mert a község közelében van, másfelől mert a partjára épített malom tulajdonosok a felügyelet ajánlkozta, pisztrang költő telepek felállítására alkalmasnak nyilvánítottak. Ezzel az eljárás befejeztetett, de nem mulasztatom el felemliteni, hogy a társaság a Csik-Karczalvához tartozó „lokk borvis” forrásnál ebédelt, az ott üdülő Mihály József ur izletes nyáron sültjén, esztévre pedig Csik-Madarasra ment, hol a kiküldött urat kocaja várta s hol töle szívelyes vacsora vett, annak a reménynek adván kifejezését, bucha a „felseliki ködön felüli” halászlás társulat felvirágzás érdekében ezen másodsor tett fáradozás meghozná a kívánt eredményt.

— **Állandó választmányi ülés.** A törvényhatósági bizottság beküldött kiküldött 30 tagu állandó választmány a folyó évi augusztus hó végén megtartandó kösgyűlés tárgyait előkészítésre végett e hó 21-én a vármegye ház tanácskozásai kisebb termében ülést tart.

— **Ötár egyesületi estély.** A csikszereadi — szögödi ötár egyesület szép és nemas cszejának előmozdítására szükséges anyagi eszközök megszerzésére végett folyó hó 11-én a Csik-

szögödi fűrdő hátracsorát rendezett. A mulatás nagy igen nagy száma és intelligens közönség gyűlt egybe és nagyszemű étvágygal fogyasztották a feltalált kiűző és olcsó árért felszalagolt ételeket a Csikay György pompás szep dalai mellett. A közönség szorakoztatásáról egyébként is gondoskodva volt. Volt fényes kivilágítás, táncjáték, világ posta, rökülsőtt hangverseny. És volt mindenek felett kiváló jókedv, mely a közönségnek még legmorozosabb tagjait is derült hangulatba hozta. Ez egyébként nem is lehetett másként, hiszen olyan Hóbt szolgaltat fel, kikben még az olimpiai tölgyesiesítés istenek is gyönyörködtek volna. Vacsora után az ifjuság tánczra perdült és a kiltudó mulatásnak csak az éjfél órák után megindult esztétet véget, de csak részben, mert a kiltudóbbakat megvárta a nap feijővételét.

— **Művéses estély.** Zilahi Gyula a badapesti nemzeti színház kiltudó művésze a már lapunkban közölt program szerint folyó hó 9-án a „Csillag” vendéglő nagytermében „művéses estélyt” tartott. Ez alkalommal közpese számu közönség j-elet meg a Zilahi Gyulának nagy színvonalon álló előadásában folyton gyönyörködött s a művésze ur fáradozásait lelkes tapsokkal honorálta.

— **Miniszteri engedély adomány gyűjtésére.** A belügyminiszter a csikmegyei ev. ref. körlelkésség kérésére engedélyt adott aru, hogy a Gyergyó-Szemintkői építendő ref. templom javára országosra, de csak a hitorsosok között adomány gyűjtés eszköztessék.

— **Kitüntetett gazdasági oszeledek.** Darányi Ignác földmivélesimiszter a megyei gazdasági egylet ajánlatára szeresedai néhai Györfly Ignácnaul hazamos iló őta szolgált Balló Albert, taploczai Lázár Dénesnaul szolgolt Nagy Ferencz és Orel Mihály gyergyó-szemintkői ügyvédnel szolgált Balázs Alajos cseledeklet egyenkint 50—50 korona jutalomban részesítette és mindeniket sajátéket aláírásával ellátott s díszes keretbe foglalt elismerő oklevéllel tüntette ki, mely jutalom díjak és elismerő okleveleknek a gazda közönség, gazdasági munkások és cseledek jelenlétében kézbesítésre iránt a megye főispánja már intézkedett.

— **Községi tanító urak felmérése.** Az Államig segélyezett községi elemi iskolák 1900—1901. tanévi költégyeslet folyó évi augusztus hó végéig a kir. tanfelügyelősgég bejetezéstendők levén; idő és alkalomszerűnek tartjuk a községi tanító urak — mint több nyíre iskolásokéki jegyzék — figyelmét felhívni a költégyesletbe csatlakozó költégyeslet okmánya: 1. Költégyeslet 3 példányban, 2. Községi költégyeslet az 1900. évről, 3. Állami egyenesadó kimutatás az 1899. évről, 4. Községi bizonyítvány a tölgyes beszerzési áráról 5. Az iskolák köb-irtartalmának kimutatása, 6. Iskolászéki jegyzékony muolat. Ezenek kivül, ha valamely tételnel az eddig elvezett ászszegelőtérés (rendszerint többel) mutatkozik, községi bizonylattal megokoltat. S mintán az államszégely engedélyezésre a költégyesletek beérkezéseinek sorrendjében történük, minden községi tanító majst érd-ékát támogatja, ha a költégyeslet sürgős bejeteztesére bejeteztesére törekszik.

— **A F. M. K. E. évi nagygyűlése.** A Felvidéki Magyar Közmivélelési Egyesület, az ország legrégibb és legtevékenyebb kultur-egyesülete, augusztus 28-án tartja meg az évi nagygyűlést Zólyomban, a Felvidék egyik leginkább magyarosodó városában. Zólyom város községese máris nagyban készülődök, hogy ezt a napot a felvidéki magyarság ünnepevé avassa. — Vendégeit hívja az egész magyar kormányt és a saját, hogy tanujia és részese legyen a magyar államszége erejének és hódításainak a Felvidéken. Ott lesz Felső-Magyarország intelligenciájának és népének színejeje, hogy ünnepes bizonyágát adja, milyen nagy eredményeket ért el a F. M. K. E. szegnyőzéses hazafias munkálkodásával. Az elnökésg ebből az alkalomból felhívja az egyenlét központi titkár hivatalánál (Nyitra) mielőbb jelentésbe, hogy megföldöz előadásaikról meg ídejében gondoskodhassék. Az egyesület tagjainak a kereskedelemi miniszter, a nagygyűlés idejére, kedvezményes vasuti jegyeket bocsát rendelkezésére.

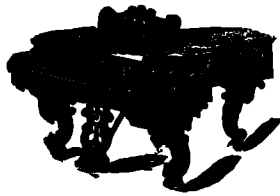
— **Fényképész.** Katica Gizella, a mult évben itt városunkban mártó Katica Károly festőművésze leánya, rövid időre városunkba jött, hogy fényképezési felvételeket készítsen. Katica Gizella K. a Brassóban a hírvéves Adler Lipót (nyírvölgyében érvos harmonikát) mint első rendű szakfényképész méltóztat, s mérvölgye a legmagasabb igényeket le kiltégtette, alkalmat akar nyujtan a n. d. közönségnek, hogy jó felvételek fényképek kaphassanak, melyet is a k. feloltség mellett bocsát a n. d. közönség rendelkezésére.

Zongorák, pianinok, czimbalmok részletfizetésére.

Ő Felsége által az ezredéves orsz. kiállításon megdicsérve.
Több érermel kitüntetve.

Schmidt S. és Fia
zongora- és hangszer készítő,
zene-műraktár

Maros-Vásárhelyt.

[156] 2-4

Külföldi és saját gyártmányu
zongorák, mindennemű
hangszerek, azok kellékei és
alkatrészei.

Mindennemű hangszer javítása
és hangolása szakszertl pontos-
sággal teljesítetik.

Zongorák, pianinok, czimbalmok részletfizetésére.

A sörüzlet terén 22 éven keresztül kifejtett eredményes működésen következőkben sikerült nekem Magyarország két legelső sörgyárának bizalmát megnyernem a mennyiben a

Dreher-féle és az Első magyar részvény söröző

sörgyárak brassói főraktárak vezetését reám ruházták.

Az említett két legtekintélyesebb czégek kitűnő hírneve és Brassóban 22 éven át elismeréssel találkozott üzleti működésem felhatalmaznak engem arra, hogy az igen tisztelt közönséget felkérjem miszerint megrendeléseivel engem felkeresni szíveskedjenek a magam részéről biztosítom az igen tisztelt közönséget, hogy mindenkor csak a legjobb minőséget fogom szállítani.

A legkisebb megrendelés üveges sörmél 50 liter, hordokban pedig 25 liter.

Kivánatra árjegyzékkel szívesen szolgálok.

Teljes tisztelettel

KASZIK ANTAL
BRASSÓ, HOZSU-UTCA 104.

[121] 11

GYÖRGYJAKAB MÁRTON UTÓDA

DRESZKÁNDT VIKTOR

könyvnyomdájá, könyv-, papír- és írószer-kereskedése Csik-Szeredában.

Ajánlja dísan felszerelt raktárát mindenféle

népiskolai tankönyvekből

iskolai kellékekből u. m.: vonalzó, palatáblák, tisztázati rajzfüzetek, igen jó plajbászok, írótollak, közönséges és díszes tollnyelvek, tolltartók, tintatartók, rajzeszközök, körzők, festő-ek és festőesetek, egyenes és háromszög vonalzó, mindennemű községi, egyházi, iskolai és ügyvédi nyomtatványok stb. stb. ből.

Továbbá duvalasztéku üzleti-, jegyző-, ima- és énekeskönyveit. Ugyisntén kaphatók: vegyes ifjusági iratok, mulattató képes mesés-könyvek, mindennemű szépirodalmi és füzetes kiadványok.

Jól berendezett papírüzletében

kapható: közönséges írópapír, nagy csomagoló, jó rajz-papír, rózsaszín és fehér itató, kek másoló és mindon-féle színes papírok, selyempapírok. Igen nagyválasztéku levélpapírok angol és francia gyártmányu díszes dobozokban 90 fillértől 10 koronáig, nagyválaszték névnapj és ujevi kártyákból, díszes emlékkönyvek és albumokból.

Különösen ajánlja elismert jómínőségű fekete tintáit nagyban és kisnyben: továbbá piros, carmin, lilá, kekezhajú tinteit, festékeket, olvasztott mézga (gummi), jegyzőtinta, peccsétviasz, ragasztó ostya, színes íródi spárgáit.

Továbbá ajánlja a saját kiadásában megjelent és nagy elterjedésnek örvendő

„Órangyal” és „Ártatlanok órangyala”

ezimű ima- és énekkönyveit; „Erények gyöngy-”-t; „Halotti szolozsmák és szertartások könyv-”-t; „Írva-olvasás-”-t; „Csikmegye földrajzá-”-t.

Szám 150/1900.

A csiktusnádi gyógyfürdő birtokosainak szövetezete

1900. évi augusztus hó 26-án d. e. 9 órától kezdődőleg

Csik-Tusnádfürdőn, a „Gyógyesarnok” helyiségében

RENDES KÖZGYÜLÉST

tert.

TÁRGYAI:

1. Az igazgatóság beszámoló jelentése.
2. Az 1899. évi számadás betérjesztése.
3. A felügyelő bizottság jelentése.
4. Szemerjai István kérésének tárgyalása a telkére rugó területnek díjzítés mellett átengedésért.
5. Szemerjai István kérésének tárgyalása a telke mögött vezetett lejáró utnak a Kelemen György és Háromhuzár telkek között levő közel való kieserelésért.
6. Gróf Mikes Armin felhatalmazásának tárgyalása, hogy a közgyűléseken és a fürdő szövetkezeti ügyekben Albertini Géza uradalmi igazgatója által magát képviselheti.
7. A m. kir. belügyminiszter ur Ó nagyméltóságának 127.612/1899. számú rendelete, melylyel a helybeli kápolna alap javára országos gyűjtést engedélyez.
8. Kászon-Alesiki járás főszolgabírájának határozata, melylyel debreczeni lakóe Kotz Idának a „Szurdok” nevű helyen villa építésére engedélyt ad.
9. Szabad indítványok és köbli ügyek tárgyalása.

Felkérem a szövetezeti tag urat, sziveskedjék vagy személyesen, vagy meghatalmazottja által a gyűlésen megjelenni, indítványait pedig az Alapszabályok 24. §-ban meghatározott időben az igazgatósághoz beküldetni.

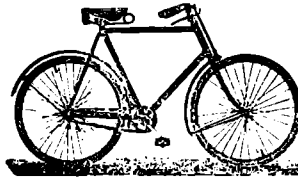
Az igazgatósági tag urakat kérem augusztus 25-én délelőtti 10 órakor az igazgatósági gyűlésen jelenjenek meg, hogy az ügyeket a gyűlésre elé készíthessük.

Mikó Balint,
szöv. elnök.

[162] 1

KERÉKPÁROK

már 100 forintért is kaphatók!

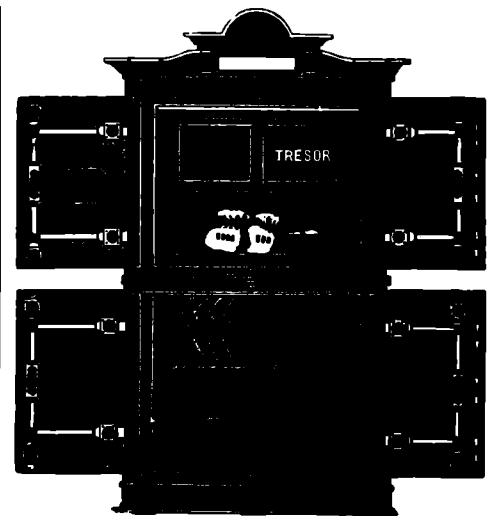
Csak is elsőrangú gyárak állandó nagy raktára u. m. „Schluditz” dresdai „Patria” sollingeni, „Noricum” lánznélküli, „Styria-Puch” eredeti, „Nascott”, „Helical-Premier” stb. feltűnően olcsó árak, felszerelések.

Nagy mechanikai műhely!

GROSZ FRIGYES,

[127] 9-15

Kolozsvár, Beltorda-utca „New-York”-szálloda mellett.

Arjegyzék ingyen és portómentesen.

Ajánlatok meglekintén végeit kaphatók.

A legjobb és szolidabb

TÜZ ÉS BETÖRÉS ELLEN BIZTOS VASSZEKRÉNYEK

kaphatók, melyek az Orezg erdőlyi részeiben egyedüli vasszekrénygyárban készültök. Továbbá vasszekrények, községek, templomok és anyakönyvvezetők számára részletfizetésre mindennemű nagyságban szállítatnak és raktáron tartatnak.

Teljes tisztelettel

MOESZ GUSZTÁV, vasszekrény gyáros
NAGY-SZEBEK.

[28] 10-10

Csikvármegye vezérügynöksége Györgyjakab Márton utódánál, Csik-Szeredában.